

ŠKOLA PRIMIJEJENE UMJETNOSTI I DIZAJNA

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE

SVIBANJ, 2024.

*Ima li umjetnika
koji ne bi želio tamo boraviti?...*

*...U utrobi prirode, na
izvoru stvaranja...*

*...tamo gdje se čuva tajni
ključ svega.*

Paul Klee

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Počeci moderne hrvatske keramike bili su vezani uz Obrtnu školu u Zagrebu (danas ŠPUD), gdje je 1884. godine otvoren Odjel za lončariju i pećariju.

Stručni učitelj Obrtne škole kipar i keramičar **Hinko Juhn** (1891. - 1940.) vodio je od 1921. do 1924. godine na Akademiji tečaj keramike i okupljao slikare, kipare i keramičare koji su tražili nove putove keramičkoga izraza, a to su bili:

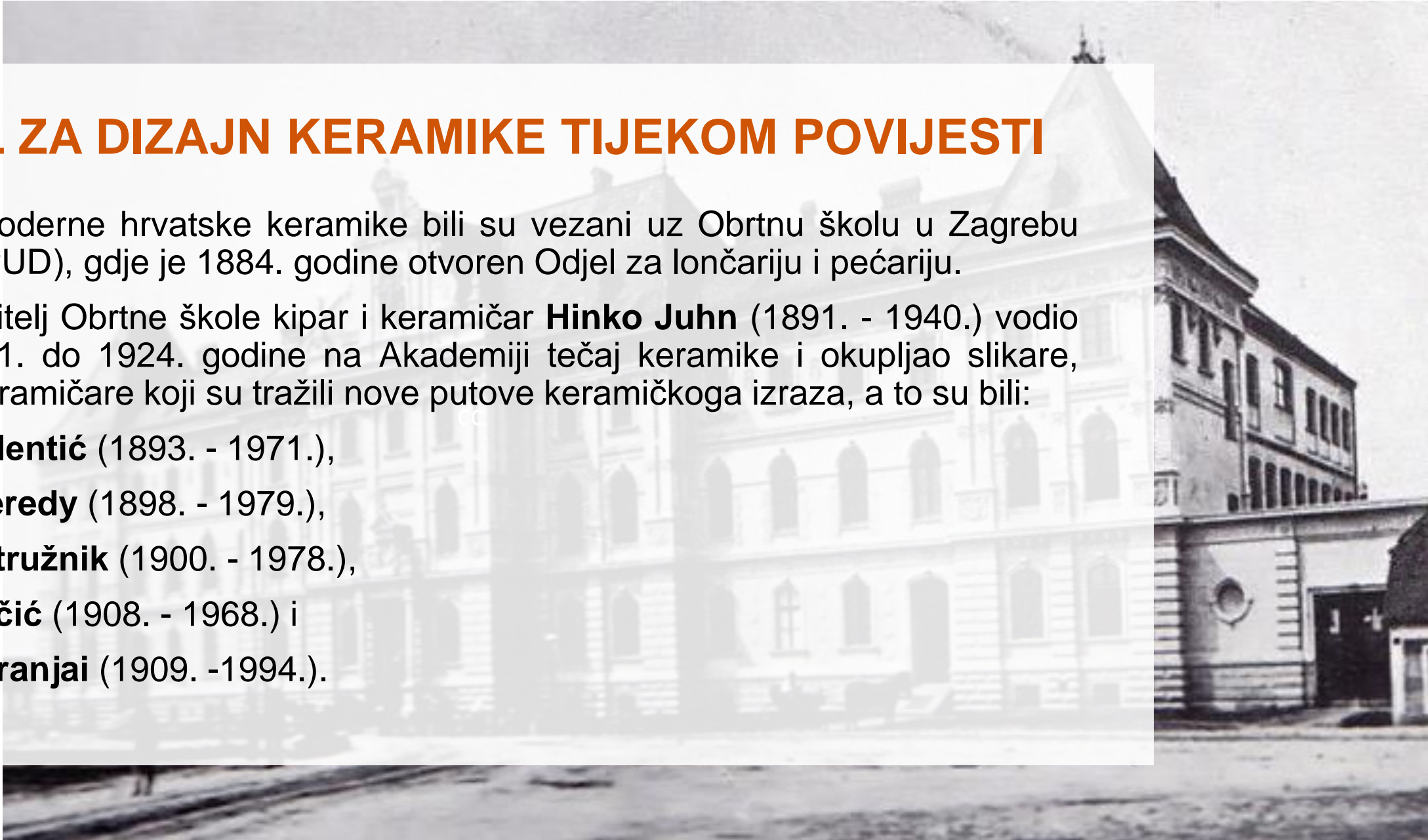
Zlatko Šulentić (1893. - 1971.),

Lujo Bezereďy (1898. - 1979.),

Oton Postružnik (1900. - 1978.),

Mila Petričić (1908. - 1968.) i

Vlasta Baranjai (1909. -1994.).

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

*Temelje suvremenoj hrvatskoj keramici postavila je **Blanka Dužanec** (1908. - 89.), prva školovana keramičarka i dizajnerica industrijske keramike.*

Nakon diplome na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu nastavlja studij na Akademiji lijepih umjetnosti u Varšavi 1930-ih. Povratkom u Zagreb započinje karijeru profesorice i voditeljice Keramičkog odjela na Obrtnoj školi (1933. -1963.) gdje je uz Stellu Skopal najzaslužnija za edukaciju velikog broja keramičara i stručnjaka u industrijskoj proizvodnji.

Modernizira obrazovni program uvodeći nove kolegije Modeliranje i Konstruktivno crtanje uporabnih predmeta za serijsku proizvodnju s namjerom približavanja zahtjevima i mogućnostima industrije.

Uz podršku Udruženja keramičkih tvornica te tvornice vatrostalnih materijala osniva Tehnološki odsjek na školi.

Blanka Dužanec i Stella Skopal, profesorice Škole primijenjene umjetnosti, Zagreb, 1956.

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

*Stella Skopal za lončarskim kolom,
Škola primijenjene umjetnosti, Zagreb,
1948.*

Stella Skopal je keramičarka i profesorica Škole primijenjene umjetnosti. Kiparski odjel Kraljevske akademije za umjetnost i obrt u Zagrebu upisuje 1924. godine, a na preporuku Ivana Meštrovića 1928. nastavlja studij keramike u Beču na Staatkunstgewerbe Schule, zatim na Kunstgewerbe Akademie, a 1933. usavršava se na privatnoj školi Herthe Bucher. Za vrijeme rata radi u tvornici keramičkih pločica Appiani u Trevisu. Direktor Gabianelli daje joj potrebnu opremu i idealne uvjete za projektiranje. Kao profesorica Škole primijenjene umjetnosti u Zagrebu radi od 1945. do 1965.

ZNAČAJ:

- *uvodi lončarsko kolo i tehniku vrtnje (novost u pedagoškom radu, modernizacija obrazovnog programa).*
- *na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. osvaja srebrnu medalju.*
- *u seriji proizvoda za Marasku razvija napredne forme boca od kojih se neke koriste kao prototipi za ispitivanje mogućnosti proizvodnih procesa tadašnjih industrija.*
- *često surađuje s arhitektima na opremi interijera.*

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE TIJEKOM POVIJESTI

Nakon Drugog svjetskog rata djelovao je prvi naraštaj keramičara školovanih u Školi primijenjene umjetnosti ili na Akademiji primijenjene umjetnosti u Zagrebu koji su radili dekorativnu keramiku i objekte nadahnute pučkom tradicijom i eksperimentirali novim tehnikama. Prvom naraštaju pripadaju: **Zlata Radej** (1922. - 2016.), **Ivan Švertasek** (1922. - 2009.), **Ljerka Njerš** (r. 1937), **Dora Pezić-Mijatović** (r. 1937.), **Ana Hutinec** (r. 1939.) i **Vladimir Kučina** (r. 1940.).

Od kasnih 1970-ih među mlađim stvarateljima posebno su se isticale **Edith Merle** (r. 1940.), **Marina Tudjina Badurina** i profesorice Odjela za dizajn keramike **Ivančica Cvitić-Znidarčić** (r. 1946.) te **Bojana Švertasek** (r. 1952.)

ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE DANAS

Plan i program našeg Odjela temelji se na:

- osmišljavanju i realiziranju umjetničkih i dizajnerskih projekata.
- stjecanju znanja i vještina oblikovanja i dekoriranja gline i porculana te obrade gipsa.
- razvijanju samostalnih koncepata eksperimentalno-istraživačkim pristupom.
- razvijanju senzibiliteta kreativnog likovnog izražavanja te spoznaja o utilitarnosti i estetici keramike.

Na Odjelu vlada ozračje ateljea, dolazi do interakcije između svih učenika i profesora koji su u tom trenutku na odjelu. Potičemo rad s drugima jer rad u grupi pogoduje razvijanju prijateljstva, osjećaju pripadnosti i odgovornosti prema sebi, drugim učenicima, profesorima, radnom prostoru i materijalu.

Na nastavi umjetničkih predmeta u klasi je 8-10 učenika s kojima se radi mentorski. Svakom učeniku pristupa se individualno kako bi se što više ohrabрили biti originalni i svoji.

*Odjel za dizajn keramike sastoji se od četiriju specijaliziranih radionica (**učionica za keramičko modeliranje i tehnologiju, učionica za projektiranje keramike i dekoriranje, učionica za lončarsko kolo i učionica za obradu sadre**) u kojima učenici ostvaruju sve svoje potencijale.*

RAD U KLASI

OPREMLJENOST ODJELA ZA DIZAJN KERAMIKE

Rad na Odjelu ima idealne tehničke uvjete, **Odjel za dizajn keramike** je opremljen vrhunskim pećima za keramiku (dvije peći **Rohde**, 1320 °C, jedna **Tapiker** 1100 °C i jedna peć za japansku raku tehniku), trenutno na svjetskom tržištu najboljim **Shimpo** lončarskim kolima (šest komada), kabinom za glaziranje keramike, kompresorom i pištoljem za glaziranje, prešama za glinu te ekstruderom za glinu.

Na Odjelu za dizajn keramike zaposleno je pet nastavnika (troje su bivši učenici odjela):

Marina Ćurković, dipl. kem. ing.
(Keramička tehnologija)

Lucija Gudlin, mag. umjetnosti
(voditeljica Odjela, Keramičko modeliranje, Obrada sadre, Povijest struke)

Mak Melcher, akad. kipar
(Crtanje i slikanje, Keramičke dekorativne tehnike, Obrada sadre, Projektiranje keramike)

Ankica Pudić, dipl. ing. kemijske tehnologije
(Keramička tehnologija)

Mihael Puntarić, mag. educ. art.
(Lončarsko kolo)

Da bi se ideja realizirala u glini kao materijalu, potrebno je steći određena znanja, stručnost i iskustvo. Kako bismo mogli od gline dobiti ono najbolje, potrebno je savladati različite tehnike oblikovanja te razvijati vještine. S druge strane, i početnici se mogu izražavati u glini bez ikakvih predznanja i stvoriti skladne oblike. Zbog toga je glina fascinantan medij.

Bilo da izrađujemo vazu ili skulpturu, primjenjujemo stara načela: ***pokret, ponavljanje, kontrast, red, proporcija***. U svom radu često postizemo efekt da je nešto mekano, tvrdo, lagano, teško, osjetljivo, čvrsto, uzbudljivo, dramatično, snažno... Sve što želimo izraziti, moramo osvijestiti i isplanirati prije nego započnemo raditi u materijalu. Kreativnost je moć vizualizacije, a kreativan je koji zamisli sliku predmeta i prije početka samoga rada.

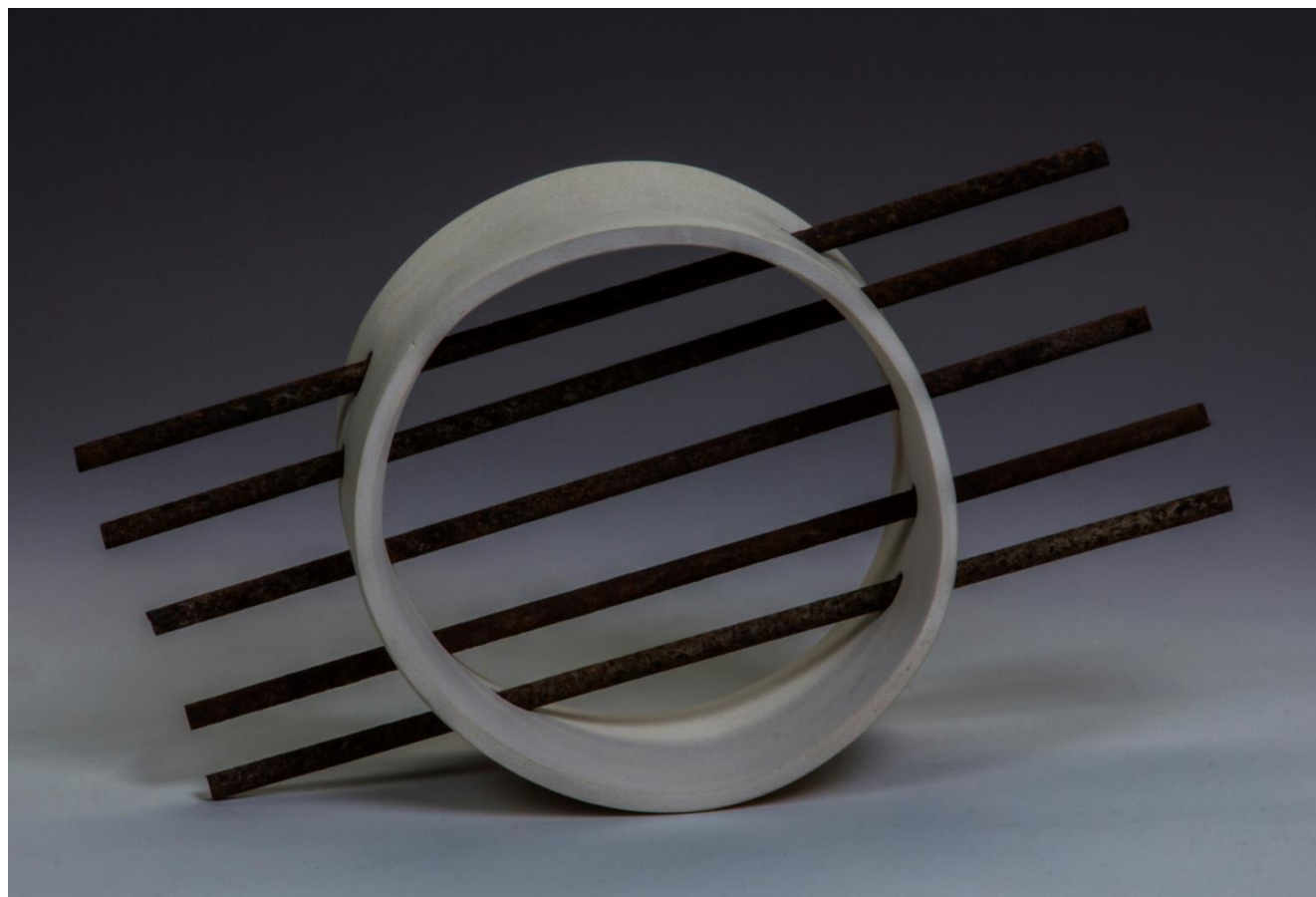

Ideju za izradu ovih vaza učenica je dobila pri povratku iz škole. Skice su bile inspirirane ogoljenim drvećem i sivim zimskim nebom. Grupa vaza ručno je modelirana od bijele gline. Djelomično su engobirane nijansama sive engobe*. Predmeti se, nakon dekoriranja, suše i pale u pećima za keramiku. Ove vaze paljene su na 980 °C.

*Engobe su boje za glinu koje se nanose na polusuhi predmet.

*Marija Ćužić: „Misty”
Predmet: Keramičko modeliranje, 4. razred
Mentorica: Lucija Gudlin*

Objekt „Rusty Strings” nastao je u sklopu istraživačko-edukativnog projekta i za istoimenu izložbu „Keramički laboratorij”. Predmet je izrađen je od ručno oblikovane bijele gline i metalnih šipki.

*Kristina Šoštar: „Rusty strings”
Predmet: Keramičko modeliranje, 3. razred
Mentorica: Lucija Gudlin*

Vaze su izrađene na električnom lončarskom kolu od triju različitih vrsta glina. Učenica je nakon oblikovanja, u još vlažnu glinu, metalnim priborom preciznim pokretima urezala crtež prema unaprijed pripremljenim idejnim rješenjima. Nakon nekoliko dana sušenja predmeti su paljeni u peći za keramiku.

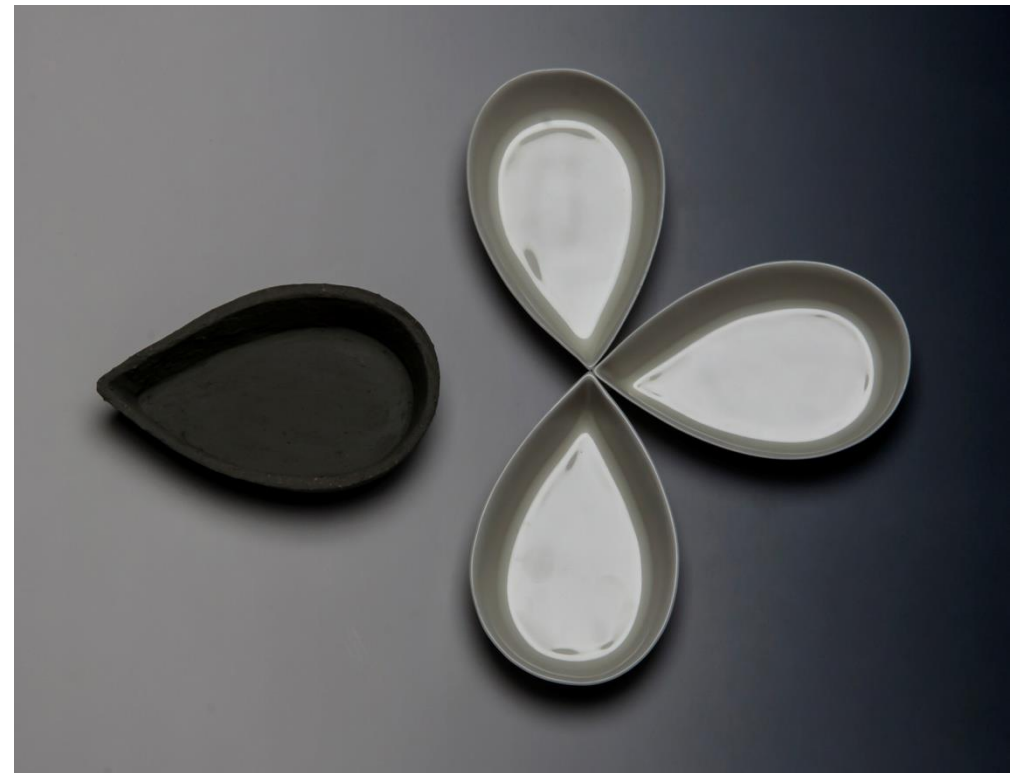
*Luna Tucman: „Equality”
Predmet: Lončarsko kolo, 4. razred
Mentor: Mihael Puntarić*

Ovi objekti nastali su u sklopu istraživačko-edukativnog projekta i za istoimenu izložbu „Keramički laboratorij”.

Nakon crtanja idejnih rješenja učenica je izradila prototip od gline prema kojemu je napravila kalup od gipsa. U kalup je utiskivala različite vrste glina kako bi dobila više istih oblika različite boje i kvalitete površine. Neke oblike je perforirala, a neke i engobirala. Za realizaciju ovog djela učenici su trebala dva mjeseca.

*Marta Gabud: „Ljuske”
Predmet: Obrada sadre, 4. razred
Mentorica: Lucija Gudlin*

Zdjelice su izrađene od porculana tehnikom lijevanja u gipsani kalup. Gipsane kalupe izrađujemo prema, najčešće glinenom, prototipu kako bismo mogli više puta izraditi isti predmet. U gipsani kalup kvečamo (utiskujemo glinu ili porculan) ili lijevamo tekuću masu ili porculan. Nakon sušenja smo predmete palili na 980 °C, glazirali i ponovno palili na 1240 °C. Glazura je staklasta prevlaka koja se stavlja na predmet zbog estetskih i funkcionalnih razloga (ako želimo koristiti predmete za hranu).

*Luna Tucman: „Feelings”
Predmet: Obrada sadre, 3. razred
Mentorica: Lucija Gudlin*

Pločica se izvalja od gline na koju se pomoću šablone precrta odabrano idejno rješenje. Kistovima raznih debljina i oblika precizno se nanosi engoba. Nakon paljenja pločice se glaziraju i drugi put pale u peći za keramiku. Tek tada su spremne za ugradnju na zid.

Luka Vrdoljak: Dizajn keramičke pločice
Predmet: Keramičke dekorativne tehnike, 4. razred
Mentor: Mak Melcher

*Luna Tucman: Dizajn keramičkih pločica
Predmet: Keramičke dekorativne tehnike, 3. razred
Mentor: Mak Melcher*

ISPITIVANJE SIROVINA,
PROCES PROIZVODNJE
KERAMIKE
KERAMIČKA TEHNOLOGIJA
MENTORICA: MARINA
ĆURKOVIĆ

Treća generacijska nagrada

na 11. državnom natjecanju – izložbi učenika srednjih škola koje se obrazuju u području likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna

„Vodila me ideja da u keramici izvedem rad u kojem je vidljivo preklapanje i mijenjanje pravilnih geometrijskih likova (unutarnji i vanjski kvadrati visećih kocki) kao u kaleidoskopu. Stvoren je mobil koji titra ako dodirnete jedan objekt, a tijela vise na nevidljivim (najlonskim) nitima. ”

Joško Peković: „Kaleidoskop”

Predmet: Projektiranje keramike, 4. razred

Mentorica: Nevia Barović Vukelić, dipl. ing. arh.

NASTAVNI PREDMETI

2. razred		3. razred		4. razred	
predmet	sati tjedno	predmet	sati tjedno	predmet	sati tjedno
KERAMIČKO MODELIRANJE	6	KERAMIČKO MODELIRANJE	6	KERAMIČKO MODELIRANJE	6
PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2	PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2	PROJEKTIRANJE KERAMIKE	2
KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	1	KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	2	KERAMIČKA TEHNOLOGIJA	2
LONČARSKO KOLO	3	LONČARSKO KOLO	4	LONČARSKO KOLO	5
KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	-	KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	3	KERAMIČKE DEKORATIVNE TEHNIKE	3
OBRADA SADRE	-	OBRADA SADRE	3	OBRADA SADRE	3
POVIJEST STRUKE	-	POVIJEST STRUKE	-	POVIJEST STRUKE	1
CRTANJE I SLIKANJE	3	CRTANJE I SLIKANJE	-	CRTANJE I SLIKANJE	-

„ČAROBNI SVIJET FOSILA“, „HRVATSKI PRIRODOSLOVNI MUZEJ“

Svake godine sudjelujemo na radionici na kojoj se upoznajemo s građom muzeja, proučavamo eksponate i skiciramo ih. U školi dorađujemo crteže, osmišljavamo nove projekte i realiziramo ideje u materijalu te ih izlažemo na izložbi u Muzeju.

„ČAROBNI SVIJET FOSILA“, „HRVATSKI PRIRODOSLOVNI MUZEJ“

Neki od završnih radova koji su inspirirani eksponatima iz muzeja.

*Danijela Glavan
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin*

*Sara Lovrić
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin*

*Mihaela Žalac
Predmet: Keramičko modeliranje
Mentorica: Lucija Gudlin*

**PREDSTAVLJANJE I RADIONICA TURSKE KERAMIKE ZA
UČENIKE ODJELA, 2019. GODINE
U SKLOPU TJEDNA TURSKE KULTURE
DR. SIDIKA SIBEL SEVIM I DR. CEMALETTIN SEVIM**

U sklopu nastave redovito organiziramo radionice i prezentacije za učenike koje vode poznati svjetski umjetnici i keramičari.

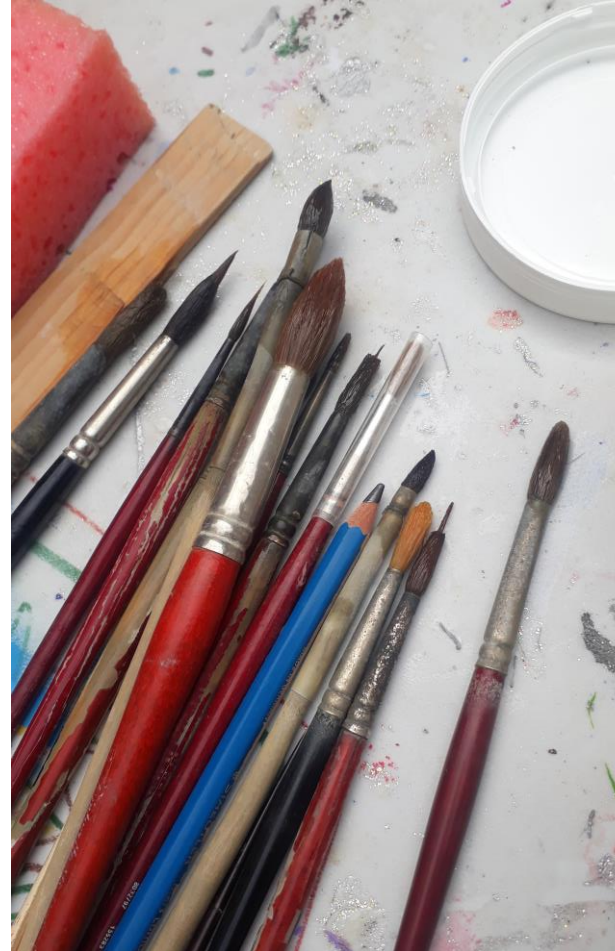
Prezentacije na Odjelu

Radionice na Odjelu

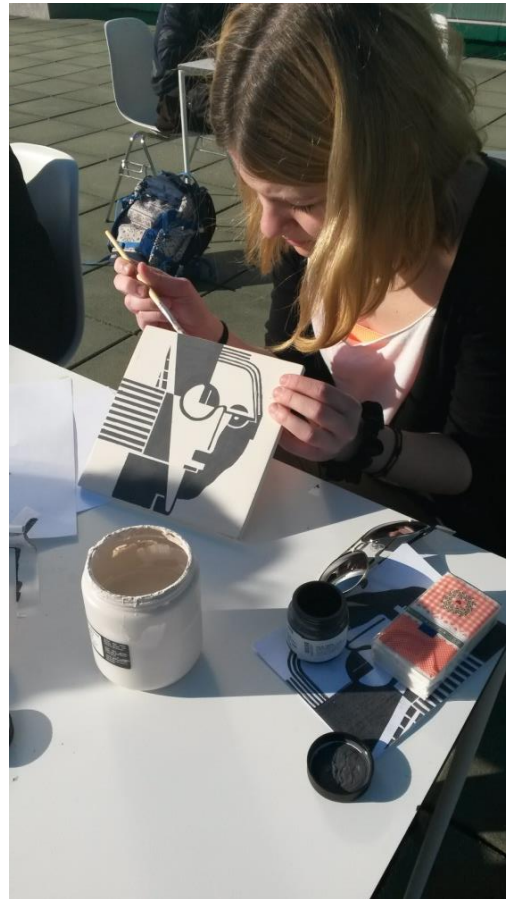

MONTELUPO ROSSO SECRET -
**RADIONICA TALIJANSKE KERAMIKE ZA UČENIKE ODJELA, 2019. GODINE - SCUOLA DI
CERAMICA MONTELUPO FIORENTINO - MAJSTOR ENRICO CARLI**

„BAUHAUS“, MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI, 2017. GODINE

Izložba učeničkih radova inspiriranih Bauhausom. Radovi su izrađeni na krovu
Muzeja suvremene umjetnosti

Ambienta, Zagrebački Velesajam

Učeničke radove redovito izlažemo na *Zagreb Design Weeku* (Tjedan dizajna) i *Ambienti, Idivi* – online izložbi s područja dizajna, u galerijama i *knjižnicama grada Zagreba*. Već godinama sudjelujemo na manifestaciji *Noć muzeja*, tematskim izložbama u *Salonu Izidor Kršnjavi* i na školskim sajmovima *BUSH* i *PiU*.

ŠPUD, BUSH

ZAGREB DESIGN WEEK

Dizajn uporabnih predmeta i malih serija

Mentori: Nevia Barović Vukelić,
Lucija Gudlin, Mak Melcher

Radovi učenika Odjela

ŠTO NUDI ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE?

Nakon tri godine obrazovanja za dizajnera keramike učenici su sposobni samostalno osmisliti, dizajnirati i u materijalu realizirati ideju. Učenici se upoznaju sa svim tehnikama oblikovanja i dekoriranja gline i porculana te ih savladaju kako bi nakon srednje škole mogli postati **samostalni umjetnici, dizajneri u industriji ili nastaviti školovanje** na Akademiji likovnih umjetnosti, Studiju dizajna, Filozofskom fakultetu, Učiteljskoj akademiji te na srodnim fakultetima u inozemstvu (studij keramike u Austriji, Njemačkoj, studij dizajna u Italiji).

UPIŠI ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE:

- ako voliš raditi s glinom, a želiš naučiti nove tehnike i metode oblikovanja
- ako se želiš upoznati s raznim vrstama glina
- ako te zanima kako je raditi s porculanom
- ako želiš naučiti dizajnirati male serije i izrađivati kalupe
- ako želiš naučiti sve o dekoriranju keramike trodimenzionalnih oblika i plošnih elemenata

PRIJAMNI ISPIT ZA UPIS NA ODJEL ZA DIZAJN KERAMIKE

Za upis se boduju :

- opći uspjeh u prvom razredu x 2
- crtanje i slikanje
- hrvatski jezik
- plastično oblikovanje x 2
- tehničko crtanje
- pismo

Zadatci prijamnog ispita:

- oblikovanje šupljeg volumena prema vlastitom idejnom rješenju (slobodna tema) 30 bodova
- oslikati temperama glatku ili strukturiranu površinu oblikovanog volumena, vodeći računa da slikana dekoracija prati i naglašava formu 30 bodova

IZLOŽBE I PROJEKTI, LINKOVI

HRT, Školski sat, emisija Umjetnička keramika

<https://skolski.hrt.hr/emisije/799/umjetnicka-keramika>

„Keramički laboratorij”, istraživačko -edukativni projekt i izložba, 2016.

<https://www.aic-iac.org/wp-content/uploads/Exhibition-catalogues-1.pdf>

„Keramički laboratorij II”, istraživačko-edukativni projekt i izložba, Izložbeni salon Izidor Kršnjavi, 2017.

https://www.mdc.hr/admin/modules/news/ajax/news.aspx?type=item&newsId=99176&date=08-05-2017&view=list&cbMdc=false&cbMuzeji=false&cbOstaleVijesti=false&cbMrezaMuzeja=false&cbSvi=false&ddlGrad=&ddlType=&_id=1492992000000

„Čarobni svijet fosila”, izložba, Hrvatski prirodoslovni muzej Zagreb i Galerija prirodnjačkog muzeja Beograd, 2014.

<https://vimeo.com/67901346>

http://www.hpm.hr/hr/Doga%C4%91anja/Izlo%C5%BEba/%C4%8Carobni%20svijet%20fosila%20-%20izlo%C5%BEba%20HPM-a%20gostuje%20u%20Beogradu_3108

„Novo iz ŠPUD-a!”, izložba, Kompanijska galerija Ericsson Nikola Tesla, 2016.

https://www.ericsson.hr/documents/20181/21735/SPUD_katalog.pdf/4b2e20c0-984f-4e8c-878e-8353854a8c74?t=1496751259920

„Umjetnička keramika iz ŠPUD-a”, izložba, Knjižnica grada Zagreba, 2020.

<http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/umjetnicka-keramika-iz-spud-a/55324>